

KALVARIJOS SAV. SANGRŪDOS GIMNAZIJA

PATVIRTINTA

Kalvarijos sav. Sangrūdų gimnazijos
direktoriaus 2020 m. sausio 27 d.
įsakymu Nr. V1-6

MOKINIŲ NEMOKAMO MAITINIMO ORGANIZAVIMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Mokinių nemokamo maitinimo organizavimo tvarkos aprašas (toliau – tvarkos aprašas) nustato mokinių, kurie turi teisę gauti nemokamą, nemokamo maitinimo organizavimą, nemokamo maitinimo organizavime dalyvaujančių asmenų veiksmus ir atsakomybę, biudžeto lėšų tikslinį naudojimą.

2. Tvarkos aprašas taikomas organizuojant ir siekiant užtikrinti sveikatai palankaus mokinių nemokamo maitinimo paslaugas gimnazijoje.

3. Sveikatai palankaus mokinių maitinimo tikslas – teikti maisto produktus, kurie užtikrintų mokinių maisto medžiagų fiziologinius poreikius, padėtų ugdyti sveikos mitybos įgūdžius.

4. Nemokamas maitinimas Gimnazijoje organizuojamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos socialinės paramos mokiniams įstatymu, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2005 m. birželio 27 d. įsakymu Nr. A1-183 „Dėl Kai kurių socialinei paramai gauti reikalingų formų patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. spalio 12 d. įsakymu Nr. A1-283 „Dėl Teisės aktų, numatytų Lietuvos Respublikos socialinės paramos mokiniams įstatyme, patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. lapkričio 11 d. įsakymu Nr. V-964 „Dėl Vaikų maitinimo organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, šiuo Aprašu ir teikimo Kalvarijos savivaldybės bendrojo lavinimo mokyklose tvarkos aprašo nuostatomis.

III. SĄVOKOS IR JŲ APIBRĖŽIMAI

5. Mokinių nemokamo maitinimo organizavimo tvarkoje vartojamos sąvokos ir jų apibrėžimai:

5.1. **Pietūs** – tai bendrojo lavinimo mokykloje organizuojamas pagrindinis maitinimas. Nemokami socialiai remtinų mokinių pietūs.

5.2. **Šiltas maistas** – tai maistas, patiekiamas kaip karštas patiekalas, iki jo patiekimo vartoti laikomas ne žemesnėje kaip +68 °C temperatūroje.

5.3. **Tausojantis patiekalas** – maistas, pagamintas maistines savybes tausojančiu gamybos būdu: virtas vandenyje ar garuose, troškintas, pagamintas konvekciniame krosnelėje, keptas įvyniojus popieriuje ar folijoje. Tausojantiems patiekalams nepriskiriami tarkuotų bulvių patiekalai.

5.4. **Valgiaraštis** – tai patiekiamų vienos dienos maisto produktų ir patiekalų sąrašas.

5.5. **Pritaikytas maitinimas** – maitinimas, kuris užtikrina tam tikro sveikatos sutrikimo (alergija tam tikriems maisto produktams, virškinimo sistemos ligos ar remisinės jų būklės ir kt.) nulėmtų, asmens individualių maisto medžiagų ir energijos poreikių patenkinimą, parenkant toleruojamus maisto produktus, jų gamybos būdą, konsistenciją ir valgymo režimą, ir yra raštiškai rekomenduojamas gydytojo.

5.6. Kitos sąvokos atitinka 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 853/2004, nustatančiame konkrečius gyvūninės kilmės maisto produktų higienos reikalavimus (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 3 skyrius, 45 tomas, p. 14) (toliau –

Reglamentas (EB) Nr. 853/2004), Lietuvos Respublikos produktų saugos įstatyme, Lietuvos Respublikos maisto įstatyme, Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatyme, Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009 m. rugsėjo 1 d. įsakyme Nr. V-714 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 124:2014 „Vaikų socialinės globos įstaigos: bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. balandžio 22 d. įsakyme Nr. V-313 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 75:2016 „Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programų vykdymo bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. gegužės 13 d. įsakyme Nr. V-432 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 17:2016 „Maisto papildai“ patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. rugsėjo 7 d. įsakyme Nr. V-765 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 79:2010 „Vaikų poilsio stovykla. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2014 m. sausio 22 d. įsakyme Nr. V-50 „Dėl Maisto produktų ženklinimo simboliu „Rakto skylutė“ (toliau – „Rakto skylutė“) ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 1999 m. liepos 1 d. įsakyme Nr. 288 „Dėl Privalomųjų kakavos ir šokolado produktų kokybės reikalavimų“ ir Tvarkos aprašo 4 priede išvardytuose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

III. MOKINIŲ NEMOKAMO MAITINIMO ORGANIZAVIMAS GIMNAZIJOJE

6. Gimnazijoje penkias darbo dienas per savaitę organizuojamas maitinimas - pietūs, kurių metu sudaromos sąlygos visiems pavalgyti šilto maisto.

7. Nemokamas maitinimas mokiniams teikiamas:

7.1. darbo dienomis 8.00 – 14.00 val.;

7.2. pertraukų metu ir pamokų metu (jei laisva pamoka);

7.3. po 3 pamokų aptarnaujami mokiniai gaunantys nemokamą maitinimą;

7.4. pietūs organizuojami ne anksčiau kaip 2,5 val. ir ne vėliau kaip praėjus 4 val. nuo pamokų pradžios.

7.5. gimnazijos valgykloje;

7.6. nuo mokslo metų pradžios iki mokslo metų pabaigos;

7.7. gavus iš Socialinių reikalų skyrių informaciją apie priimtą sprendimą dėl socialinės paramos mokiniams gavimo mokykloje nuo kitos dienos iki mokslo metų pabaigos;

7.8. vasaros atostogų metu gimnazijoje gali būti organizuojamos dieninėse vasaros poilsio stovyklose, jei šioms stovykloms organizuoti neteikiamas finansavimas pagal Vaikų socializacijos programų rėmimo konkurso tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro.

8. Mokiniui pakeitus mokyklą, nemokamas maitinimas naujoje mokykloje pradedamas teikti nuo pirmosios mokymosi joje dienos.

9. Mokinių nemokamo maitinimo sąrašas mokiniui pakeitus mokyklą koreguojamas tokia tvarka:

9.1. jei nemokamas maitinimas buvo teikiamas vadovaujantis sprendimu dėl socialinės paramos skyrimo, ankstesnė mokykla pateikia naujajai mokyklai ir nemokamą maitinimą skyrusios savivaldybės administracijai pažymą apie mokinio teisę gauti nemokamą maitinimą. Pažymoje turi būti nurodytas sprendimas, kuriuo vadovaujantis buvo teikiamas maitinimas, ir data, iki kada ir koks maitinimas buvo teikiamas.

10. Vietoj nemokamo maitinimo negali būti skiriami pinigai.

11. Nemokami pietūs organizuojami gimnazijoje mokslo metų dienomis. Poilsio, švenčių, atostogų dienomis per mokslo metus nemokami pietūs neorganizuojami, mokinio ligos atveju (jei mokinys gydomi ligoninėje ar sanatorijoje) neteikiami.

12. Mokiniui, kuris mokosi namuose ir turi teisę gauti nemokamą maitinimą. Nemokami pietūs esant tėvų, globėjų (rūpintojų) prašymui ir vadovaujantis įstaigos vadovo leidimu, gali būti atiduodami į namus. Šiltas maistas į namus atiduodamas tėvams, šeimos nariams, pateikusiems šiuos dokumentus dėl mokinio neatvykimo priežasties:

12.1. raštišką prašymą.

13. Mokinio ligos atveju mokinys gali gauti nemokamą maitinimą tik pateikęs galiojančią pažymą iš gydymo įstaigos už praleistas ligos dienas, grįžus po ligos, šiuo atveju nemokamas maitinimas gali būti išduodamas sauso davinio pavidalu, bet ne daugiau kaip už 3 ligos dienas.

14. Mokiniui, turinčiam teisę gauti nemokamą maitinimą, nemokami pietūs, esant Pareiškėjo prašymui bei vadovaujantis Gimnazijos direktoriaus įsakymu, gali būti atiduodami į namus tik tuo laikotarpiu, kai mokinio nėra pamokose dėl pateisinamų priežasčių.

15. Maistas neatiduodamas:

15.1. paskelbus ekstremalią padėtį, keliančią pavojų mokinių gyvybei ar sveikatai;

15.2. nustačius ypatingą epideminę padėtį dėl staigaus ir neįprastai didelio užkrečiamųjų ligų išplitimo viename ar keliuose administraciniuose teritoriniuose vienetuose.

16. Nemokamam maitinimui skirtiems produktams įsigyti skiriamų lėšų dydis vienai dienai vienam mokiniui nustatomas vadovaujantis Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintu pietų patiekalų gamybai reikalingų produktų rinkinių sąrašu pagal nustatytas mokinių amžiaus grupes.

17. Patiekalai nemokamiems pietums patiekiami pagal valgiaraštį.

18. Mokiniais sudarytos sąlygas patiems įsidėti salotas, daržoves ir vaisius. Nuo 2020 m. sausio 6 d. Priešmokyklinio ugdymo vaikams maitinimas teikiamas savitarnos principu. Nuo 2020 m. rugsėjo 1 d. ir pirmos klasės mokiniams.

19. Nemokamas maitinimas išduodamas už einamąją dieną, tik mokiniui, kuriam priklauso nemokamas maitinimas ir kuris pasako savo pavardę.

20. Jei mokinys, kuriam skirtas nemokamas maitinimas serga ar dėl kitų svarbių priežasčių negali lankyti gimnazijos, jam priklausantis maistas, remiantis tos dienos valgiaraščiu, už tą dieną gali būti atiduotas šeimos nariams pateikus prašymą direktoriui.

21. Jei dėl nepateisinamų priežasčių būdamas mokinys gimnazijoje nevalgo, jam priklausantis maistas utilizuojamas teisės aktų nustatyta tvarka.

22. Mokinių nemokamo maitinimo valgiaraščiai patvirtinti gimnazijos direktoriaus įsakymu. Valgiaraščiai sudaromi atsižvelgiant į gimnazijoje besimokančių vaikų amžių. Skiriamos dvi amžiaus grupės (6–10 metų ir 11 metų bei vyresnio amžiaus vaikai).

23. Valgiaraščiai atitinka šiame Tvarkos apraše išdėstytus valgiaraščių sudarymo reikalavimus ir gali būti suderinti su Marijampolės visuomenės sveikatos departamentu.

24. Gimnazijos visuomenės sveikatos priežiūros specialistas prižiūri, kad mokinių nemokamas maitinimas būtų organizuojamas pagal patvirtintus valgiaraščius ir tvarkos aprašą.

25. Valgykloje, matomoje vietoje, skelbiama:

25.1. einamosios dienos valgiaraščiai;

25.2. alergenų sąrašas;

24.3. sveikos mitybos piramidė ar kita sveiką mitybą skatinanti informacija;

24.4. Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos nemokamos telefono linijos numeris. Už šios informacijos skelbimą atsakinga vyriausiasis virėjas.

IV. MOKINIŲ NEMOKAMO MAITINIMO VALGIARAŠČIŲ SUDARYMO REIKALAVIMAI

26. Vaikų maitinimo valgiaraščiai sudaromi atsižvelgiant į rekomenduojamas paros energijos ir maistinių medžiagų normas vaikams, nustatytas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1999 m. lapkričio 25 d. įsakyme Nr. 510 „Dėl Rekomenduojamų paros maistinių medžiagų ir energijos normų tvirtinimo“, bei į vaikų buvimo įstaigoje trukmę. Valgiaraščių energinė ir maistinė vertė nuo normų gali nukrypti ne daugiau nei penkis procentus.

27. Valgiaraščiai sudaromi 15 dienų laikotarpiui. Valgiaraščiuose prie kiekvieno patiekalo nurodyta energinė vertė (kcal) ir kiekis (g). Valgiaraščiuose nurodytų patiekalų receptūros ir gamybos technologiniuose aprašymuose nurodyti naudojami maisto produktai, jų bruto ir neto kiekiai (g), gamybos būdas (virimas vandenyje ar garuose, kepimas ir pan.).

28. Valgiaraščiai sudaromi atsižvelgiant į gimnazijoje besimokančių mokinių amžių.

29. Pietų patiekalą sudaro: karštas patiekalas iš daug baltymų turinčių produktų (mėsa, paukštiena, žuvis, kiaušiniai, ankštiniai, pienas ir pieno produktai) ir daug angliavandenių turinčių produktų (bulvės, makaronai, kruopos ir pan.), daržovės / vaisiai arba jų salotos, duona ir gėrimas (rekomenduojama sultys).

30. Mokiniam maitinti netiekiami uždrausti maisto produktai, skirti mokinių maitinimui.

31. Mokiniam maitinti rekomenduojami šie maisto produktai: daržovės, bulvės, vaisiai, uogos ir jų patiekalai, sultys (ypač šviežios); grūdiniai (duonos gaminiai, kruopų produktai) ir ankštiniai produktai; pienas ir pieno produktai; liesa mėsa ir jos produktai; žuvis ir jos produktai; augalinis aliejus; kiaušiniai; geriamasis vanduo ir natūralus mineralinis bei šaltinio vanduo (negazuoti). Maisto produktus rekomenduojama tiekti iš ekologinės gamybos ūkių ar išskirtinės kokybės produktų gamintojų.

32. Pietų metu patiekiami karštieji patiekalai: tausojantis patiekalas ir patiekalas, pagamintas tik iš augalinės kilmės maisto produktų. Valgiaraščiuose šie patiekalai ar patiekalas (jei tausojantis patiekalas yra pagamintas tik iš augalinės kilmės maisto produktų) pažymimi žodžiu „Tausojantis“ ir (ar) „Augalinis“. Jei pietų metu tiekiamas tik vienas karštasis pietų patiekalas, ne mažiau kaip pusė į pietų valgiaraščius (15 dienų) įtrauktų karštųjų pietų patiekalų turi būti tausojantys ir (ar) patiekalai, pagaminti tik iš augalinės kilmės maisto produktų.

33. Vaikams, pateikusiems gydytojo raštiškus nurodymus (Forma Nr. 027-1/a), turi būti organizuojamas pritaikytas maitinimas.

34. Valgiaraščių tituliniam lape nurodytas mokyklos, pavadinimas, adresas, darbo laikas, maitinamų vaikų amžius. Visi valgiaraščio lapai sunumeruoti (išskyrus titulinį) ir patvirtinti vadovo parašu ir spaudu, jei jį turi. Valgiaraščiuose nurodytos savaitės ir savaitės dienos, darbo laikas, kiekvieno vaikų maitinimo laikas. Valgiaraštis aiškus (nurodytos tikslios patiekalų ar maisto produktų išėigos, be braukymų ar taisymų).

35. Valgiaraštį tvirtina gimnazijos direktorius.

36. Visuomenės sveikatos specialistas, vykdamas sveikatos priežiūrą gimnazijoje, vertina vaikų maitinimo organizavimo atitiktį Tvarcos aprašo reikalavimams ir bet ne rečiau kaip kartą per dvi savaites pildo Valgiaraščių ir vaikų maitinimo atitikties patikrinimo žurnalą. Nustatęs neatitikimų, juos užregistruoja Valgiaraščių ir vaikų maitinimo atitikties patikrinimo žurnale ir nedelsdamas raštu apie tai informuoja maitinimo paslaugos teikėją, pranešimo kopiją pateikia vadovui. Maitinimo paslaugos teikėjas atsako už tai, kad nustatyti vaikų maitinimo organizavimo trūkumai būtų pašalinti nedelsiant. Nepašalinus neatitikimų per tą pačią dieną, visuomenės sveikatos specialistas apie tai praneša teritorinei Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai.

37. 52. Valgiaraščių ir vaikų maitinimo atitikties patikrinimo žurnalas Mokykloje saugomas dvejus metus.

V. MOKINIŲ MOKAMO MAITINIMO ORGANIZAVIMAS

38. Gimnazijos valgykloje organizuojamas mokamas maitinimas:

38.1. darbo dienomis 8.00 – 14.00 val.;

38.2. pertraukų metu ir pamokų metu (jei laisva pamoka);

38.3. po 4 pamokų aptarnaujami mokiniai gaunantys mokamą maitinimą.

39. Patiekalai mokamiems pietums patiekiami pagal gimnazijos direktoriaus patvirtintą valgiaraštį.

40. Už mokamą maitinimą mokiniai atsiskaito grynais pinigais gimnazijos valgykloje. Jiems kasos aparatu išmušamas čekis už perkamą maistą.

41. Vyresnysis virėjas pildo mokamai valgančių mokinių apskaitos žiniaraštį ir iki kito mėnesio 5 d. pateikia vyr. buhalteriiui.

42. Vyresnysis virėjas gautus pinigus už mokinių mokamą maitinimą kiekvienos darbo dienos pabaigoje perduoda vyresniajam buhalteriiui.

43. Vyresnysis buhalteris mėnesio pabaigoje pinigus perduoda į banką.

44. Už mokinių mokamo maitinimo organizavimą gimnazijoje atsakingas direktorius.

VI. TEISĖS, PAREIGOS IR ATSAKOMYBĖ

44. Gimnazijos direktorius:

44.1. skiria atsakingą asmenį už nemokamo maitinimo organizavimą Gimnazijoje;

44.2. įpareigoja Gimnazijos buhalterį vykdyti finansinę nemokamo maitinimo lėšų apskaitą ir atskaitomybę;

44.3. atsako už valstybės biudžeto lėšų, skiriamų nemokamam maitinimui, tikslingą panaudojimą ir apskaitą teisės aktų nustatyta tvarka;

44.4. kontroliuoja, kad teikiama maitinimo paslauga būtų kokybiška ir atitiktų Vaikų maitinimo organizavimo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. lapkričio 11 d. įsakymu Nr. V-964 „Dėl Vaikų maitinimo organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, ir maitinimo organizavimo patalpų higienos normų reikalavimus.

45. Asmuo atsakingas už nemokamo maitinimo organizavimą Gimnazijoje

45.1. kreipinąsi dėl teisės gauti nemokamą maitinimą organizuoja vadovaujantis Lietuvos Respublikos socialinės paramos mokiniams įstatymo 10 straipsniu ir informuoja apie tai mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus);

45.2. pasibaigus kiekvienam kalendorinių metų ketvirčiui, iki kito ketvirčio pirmojo mėnesio 10 dienos pateikia Kalvarijos savivaldybės administracijai užpildytą Ketvirtinę mokinių nemokamo maitinimo mokyklose ataskaitą, pagal formą, pateiktą Duomenų apie suteiktą socialinę paramą mokiniams teikimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. spalio 12 d. įsakymu Nr. A1-283, „Dėl Teisės aktų, numatytų Lietuvos Respublikos socialinės paramos mokiniams įstatyme, patvirtinimo“, 1 priede;

45.3. iki kiekvienų kalendorinių metų balandžio 10 dienos pateikia Kalvarijos savivaldybės administracijai duomenis apie lėšų poreikį išlaidoms produktams (įskaitant prekių pirkimo pridėtinės vertės mokestį) finansuoti ateinantiems metams.

45.4. Aprašo 45.2 ir 45.3 papunkčiuose nurodyti dokumentai Kalvarijos savivaldybės administracijai teikiami asmeniškai, siunčiami paštu arba elektroninėmis ryšio priemonėmis.

46. Gimnazijos vyr. buhalteris parengia mėnesines, ketvirtines ar metines biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo ataskaitas, išlaidų sąmatą.

VII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

47. Nemokamas maitinimas Mokyklose finansuojamas iš valstybės biudžete skirtų bendrųjų asignavimų Ministerijai. Išlaidoms socialinei paramai administruoti per kalendorinius metus gali būti panaudojama ne daugiau nei 4 procentai nuo panaudotų lėšų išlaidoms produktams ir mokinio reikmenims (įskaitant prekių pirkimo ir pridėtinės vertės mokestį) finansuoti.

48. Kalvarijos savivaldybės administracija nustato produktams įsigyti skiriamų lėšų dydį, mokinių amžiaus grupes, nemokamo mokinių maitinimo mokyklose organizavimo, administravimo, apskaitos ir kontrolės tvarką.

49. Nemokamas maitinimas mokiniams teikiamas remiantis Kalvarijos savivaldybės administracijos sprendimu dėl socialinės paramos mokiniams skyrimo. Nemokamas maitinimas mokiniams gimnazijoje pradamas teikti sekančią dieną po sprendimo gavimo.

50. Ministerija turi teisę atlikti gimnazijoje nemokamo maitinimo lėšų panaudojimo teisėtumo ir tikslingumo auditą.

51. Šis aprašas tvirtinamas gimnazijos direktoriaus įsakymu ir yra skelbiamas gimnazijos puslapyje, adresu <http://gimnazija.sangruda.lt>.